

Utbildningsdepartementet
STOCKHOLM

Er referens: U2011/963/G103 33
registrator@education.ministry.se

Yttrande över förslag om ändrade regler för tillträde till högskoleutbildning med anledning av den reformerade gymnasieskolan och gymnasiala vuxenutbildningen

Djurbranschens Yrkesnämnd (DYN) representerar snabbt växande branscher förknippade med djur utöver lantbruksdjur och häst. DYN:s verksamhetsområden sysselsätter i Sverige i dagsläget runt 15.000 yrkesverksamma i 5.000 företag, med en omsättning om ca 10 miljarder SEK, se djuryn.se.

DYN vill inledningsvis lyfta några generella synpunkter rörande reglerna för tillträde till högskoleutbildning och den reformerade gymnasieskolan, med fokus på Naturbruksprogrammet (NB) inriktning Djur, för att därefter kommentera några av promemorians specifika förslag.

Antagning till högre utbildning

Idag är antagningssystemet med regler för tillträde till högskoleutbildning krångligt, och ett lappverk. I promemorian presenteras ytterligare ”lappande och lagande” rörande grundläggande och särskild behörighet samt meritpoäng. Däremot berör man inte områdesbehörigheterna. Det är svårt att överblicka konsekvenserna innan de nya områdesbehörigheterna är klara. Dessutom är systemet idag diskriminerande för ungdomar som väljer yrkesprogram.

DYN ser behov av att antagningssystemet omprövas i grunden.

Förändringar av gymnasieskolan

Samhället efterfrågar att fler ungdomar ska satsa på naturvetenskapliga studier och karriärer. I dessa diskussioner bör även NB inräknas. Naturbruksprogrammet utvecklades under 1990- och 2000-talet till ett såväl yrkesförberedande som ett högskoleförberedande naturvetenskapligt gymnasieprogram. Branschen, SLU och naturbruksgymnasierna såg stor nytta och behov av detta ”både-och-program”, där många duktiga elever fortsatte från NB till utbildning till veterinär, husdjursagronom, djursjukskötare, etolog, biolog, utöver dem som direkt började arbeta praktiskt med djur och natur.

Branscher och utbildningar inom naturbruk har en unik situation med sitt eget sektorsuniversitet, SLU, där bl.a. många av lärarna inom NB har studerat två till fem år utöver sin pedagogiska utbildning. I propositionen Högre krav och kvalitet i den nya gymnasieskolan (Prop. 2008/09:199) skrevs:

”Naturbruksprogrammet utgör i dag en rekryteringsgrund för flera högskoleutbildningar vid bland annat Sveriges lantbruksuniversitet. Regeringen avser därför att ge Skolverket i uppdrag att i den fortsatta beredningen av programmets innehåll även överväga vilka behörighetsgivande kurser som bör erbjudas.”

DYN med flera organisationer har i tidigare yttranden (augusti 2008, januari och augusti 2010), framhållit att **NB bör vidareutvecklas med ett naturvetenskapligt valbart högskoleförberedande alternativ inom varje inriktning**. Tyvärr har Skolverket hittills ej beaktat dessa förslag från branscher och utbildningsanordnare.

I dagsläget söker betydligt färre elever NB än tidigare år, vilket bl.a. kan bero på att eleverna, och deras föräldrar, upplever osäkerhet och svårighet att nå grundläggande och särskild behörighet samt meritpoäng inför fortsatta högskolestudier. Branschen går härigenom miste om en stor potential yrkesverksamma. Gymnasiereformen eftersträvade en kvalitetshöjning av utbildningen, och fyllda utbildningsgrupper, men detta kan bara gälla om skolorna får tillräckligt med elever, annars inte.

DYN vidhåller att för samhällets och branschens bästa bör NB fortsätta att vidareutvecklas till ett såväl yrkes- som studieförberedande program. NB har inte varit, och bör inte vara, ett rent yrkesprogram. NB är en bra praktisk och teoretisk bas för att förbereda för akademiska studier inom naturvetenskap, för att sedan arbeta t.ex. med förebyggande djurarbete eller veterinärmedicin.

DYN gav inför Gy2011 förslag till **särskilda varianter** av yrkesutgångar mot djurparksdjur respektive forskningsdjur. Dessa fastställdes ej av Skolverket, och ej heller specifika programförordningskurser. DYN får nu signaler om att det lokalt skapas olika **specialiseringskurser** för att täcka detta behov. Då är vi tillbaka i tankesättet lokala kurser, där det är svårt för såväl elev som bransch att bedöma kvalitet och utbildningsinnehåll. **DYN ser behov av det skapas särskilda varianter inom några yrkesområden samt ytterligare några nationellt fastställda kursplaner.**

DYN har vid ett flertal tillfällen **efterlyst representation i det nationella programrådet för NB**, som i dagsläget har sex representanter från övriga yrkesnämnder inom naturbruk (NYN, HYN, SYN samt naturturism), men saknar representation från DYN:s områden. När verkställs detta?

2.3 Komplettering av grundläggande behörighet för yrkeselever

DYN ser det som diskriminerande och ologiskt att NB-elever ej har möjlighet att erhålla grundläggande behörighet inom normalstudieplanen 2.500 poäng. Detta bör snarast justeras.

2.4 Meritkurser

Enligt högskoleförordningen får inte högskolorna ställa behörighetskrav som inte är *helt nödvändiga* för att klara utbildningen i fråga. I och med detta faller tankesättet med meritpoäng, t.ex. i språk och matematik, vilket dessutom missgynnar elever på yrkesprogram. **Meritkurser bör tas bort helt, alternativt att universitet och högskolor får besluta om alternativa kurser.**

Ett fåtal högskoleutbildningar kräver maximalt meritvärde. Här finns bl.a. veterinär, som är en viktig målbild för många ungdomar som går NB Djur. DYN ser fördelar med veterinärer som i sin gymnasieutbildning gått NB Djur, de har såväl praktisk som teoretisk förtrogenhet med djur. **DYN efterlyser en helhetssyn, där inte NB-elever missgynnas vid behörighet och meriter, jämfört med elever som valt t.ex. Naturvetenskapsprogrammet.**

Finns det forskning som visar att t.ex. de mest lämpade veterinärerna har meriterat sig genom att läsa mer moderna språk och matematik, jämfört med en bred praktisk och teoretisk djur- och naturvetenskaplig utbildning under sin gymnasietid?

För Djurbranschens Yrkesnämnd

Ulf Uddman, ordf.
ulf.uddman@skk.se
08-795 3010, 0707-523 630
VD Svenska Kennelklubben, 163 85 SPÅNGA

Maria Elinder, sekr.
maria.elinder@bahnhof.se
070-56 87 318